

Projekt „Eesti 20. sajandi (1870–1991) sõjalise ehituspärandi kaardistamine ja analüüs”

Rutja lennuväli Lääne-Virumaal Vihula vallas

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed	2
2. Asukoha skeemid	3
3. Fotod.....	9
4. Täiendav info.....	35

Koostajad:

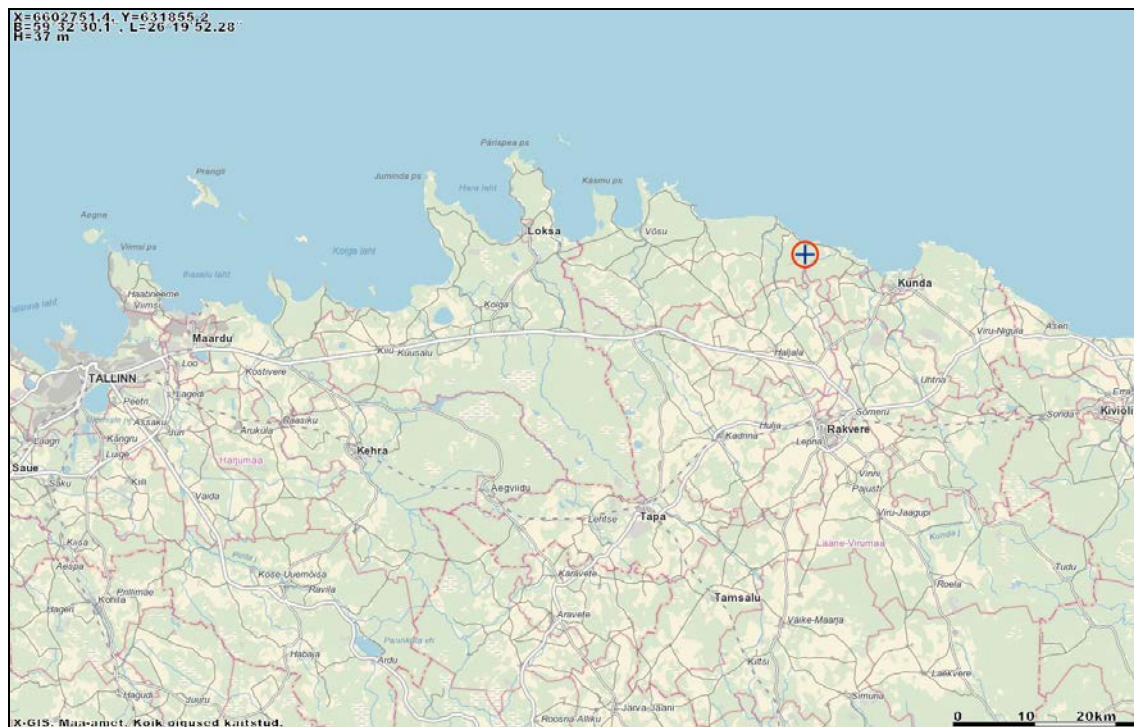
Ain Tähiste, Mart Mõniste

2014

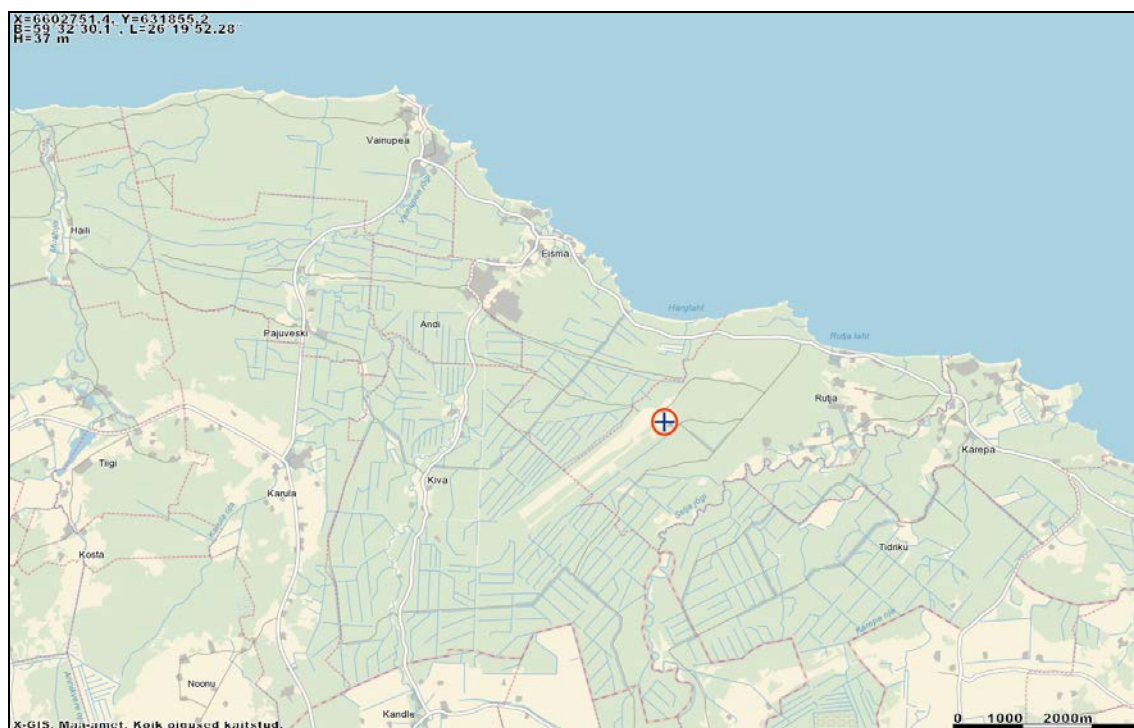
1. Kohustuslikud andmed

1.1	Algne nimetus	Rutja hajutuslennuväli (varulennuväli)
1.2	Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)	Rutja õppeväljak
1.3	Aadress	Lääne-Viru maakond, Vihula vald, Rutja küla. Lähiaadress: Rutja õppeväljak (199 ha), tunnus: 88703:003:0350
1.4	Koordinaadid	59°32'30.1", 26°19'52.28"
1.5	Algne teave, sh ajalugu	
1.6	Praegune funktsioon	riigikaitsemaa, kasutusel õppeväljakuna
1.7	Seisukorra hinnang	Lennuraja betoon lagunenu, osa hooneid ja kütusehoidla lammutatud, allesjäänud hooneid purustatakse õppuste käigus.
1.8	Ümbruse lühikirjeldus	Põhiraja pikkus 2,5 km, laius 35 m., varuraja pikkus 2,5 km, laius 7-8 m, kahe raja vahe 150 m. Lennurajast 4 km edelas asub Karula õhutõrejeraketidivisjon.
1.9	Joonised	Hoonete ja asukoha skeemid (11)
1.10	Fotod	Tänapäevased fotod (52)
1.11	Seotud ehitised	
1.12	Põhiüksus	14. õhukaitsediviis
1.13	Lisateave	Kaugus merest 1,5 km, Kundast 12 km, Võsult 20 km
1.14	Töö teostamise aeg	Välitööde aeg 24.04.2014
1.15	Koostaja andmed	Ain Tähiste, Mart Mõniste

2. Asukoha skeemid

Skeem 1. Rutja lennuväli Lääne-Virumaal Vihula vallas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 2. Rutja lennuväli Vihula vallas Rutja külas. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 3. Rutja lennuvälja objektid 1-7. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

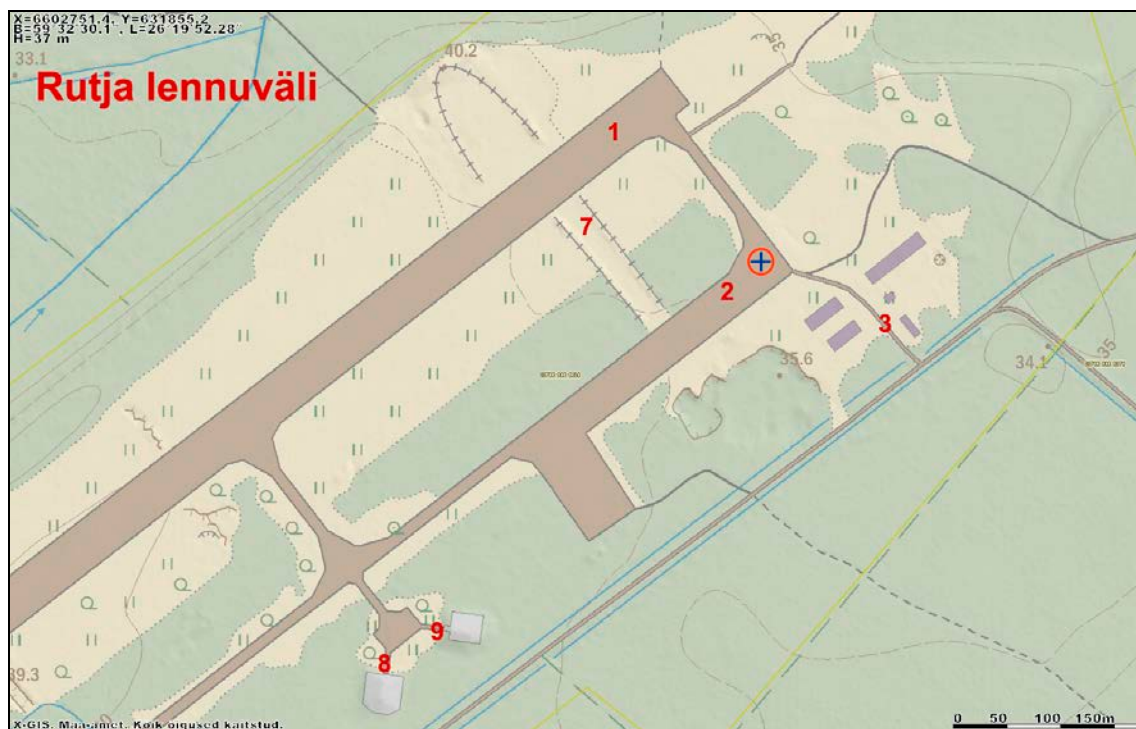

Skeem 4. Rutja lennuvälja objektid 1-7. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

1 - põhirada	5 - kütusehoidla (lammutatud)
2 - ruleerimisrada	6 - hoone rusud
3 - linnak	7 - õppeväljaku lasketiir
4 - kaks angaari	

Skeem 5. Rutja lennuvälja objektid 8-9. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

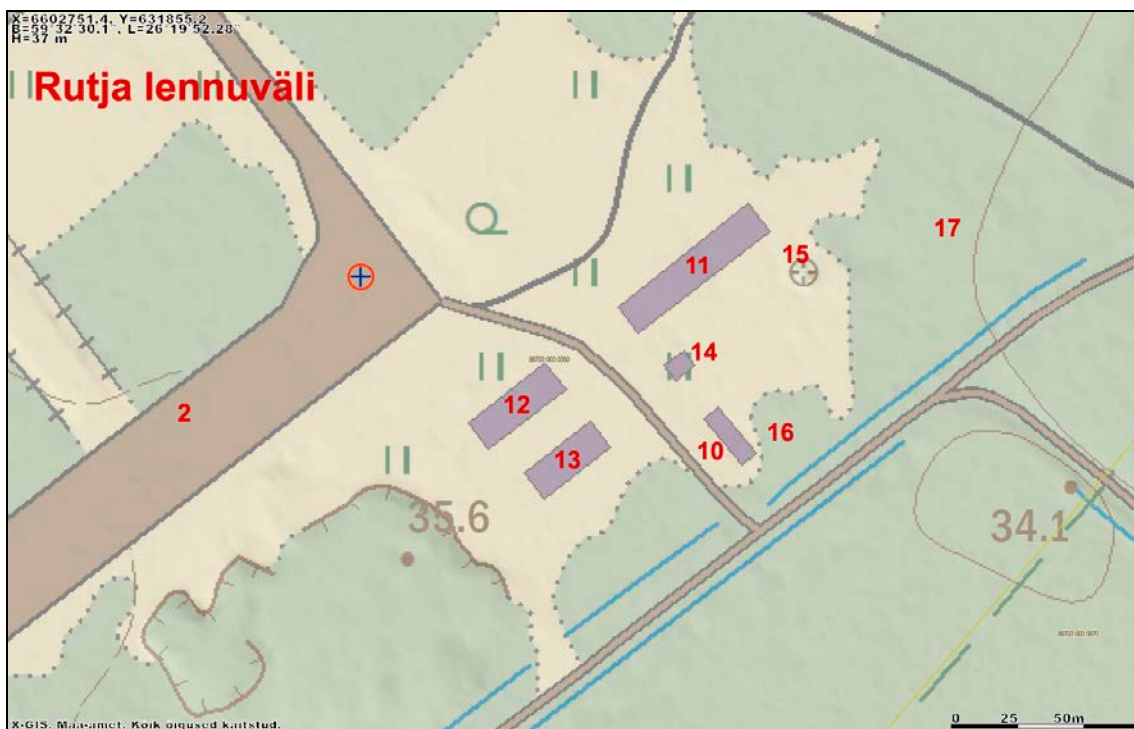
Skeem 6. Rutja lennuvälja objektid 8-9. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

- 1 - põhirada
- 2 - ruleerimisrada
- 3 - linnak

- 7 - õppeväljaku lasketiir
- 8 - angaar
- 9 - angaar

Skeem 7. Rutja lennuvälja objektid 10-17. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 8. Rutja lennuvälja objektid 10-17. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

2 - ruleerimisrada

10 - hoone (kõrge keskosaga)

11 - garaaž/katlamaja/kasarm

12 - söökla

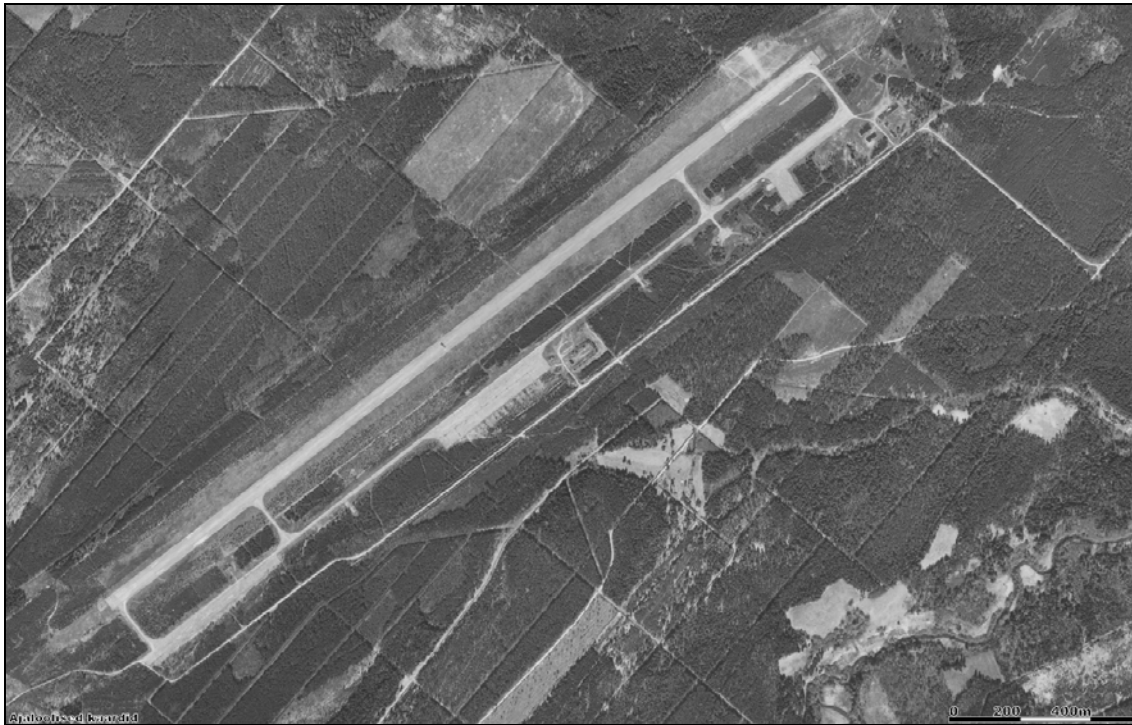
13 - ladu

14 - hoone

15 - betoonist hoidla (lammutatud)

16 - peldik

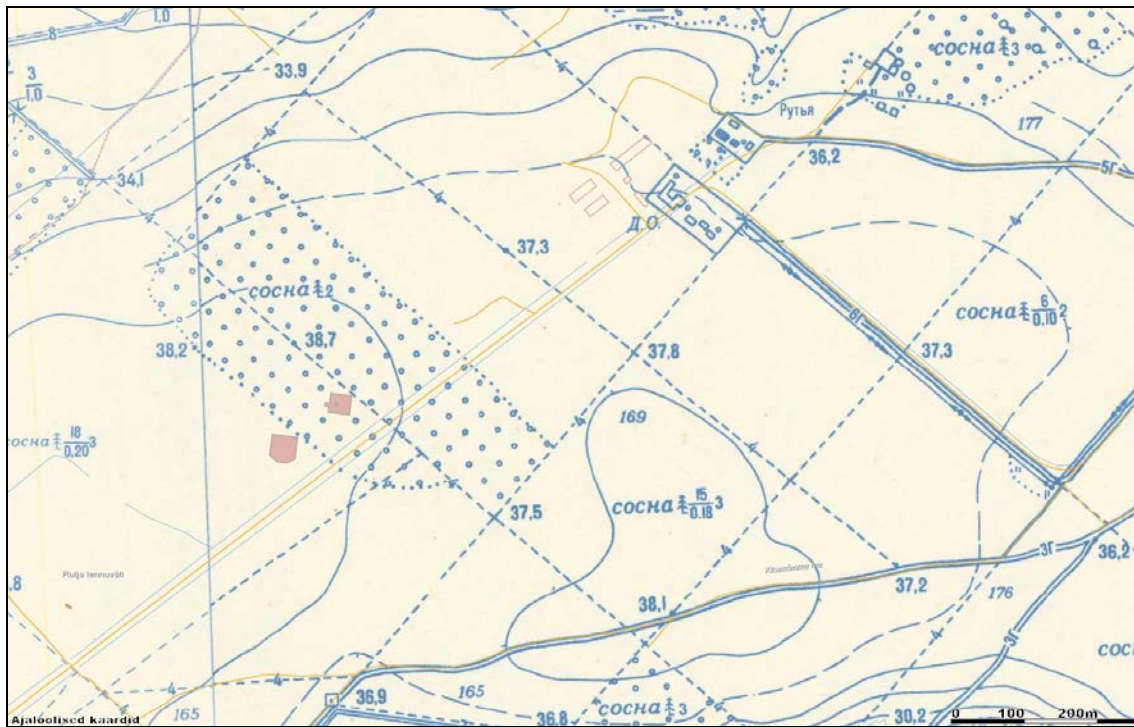
17 - masti betoonist alus

Skeem 9. Rutja lennuväli. Aerofoto 1996. Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 10. Rutja lennuväli. Aerofoto 2005. Õppevälja lasketiir on juba olemas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

Skeem 11. Rutja lennuväli. 1985. aasta 1:10 000 kaardil on teed ja mingid hooned linnaku piirkonnas, aga lennurajast mitte märgigi.

Allikas: Maa-ameti Geoportaal

3. Fotod

Foto numbri järel sulgudes on pildifaili number.
Nurksulgudes on objekti number asukohaskeemil.

Foto 1 (609). Rutja lennuväli. Betoonkattega stardiraja [1] pikkus on 2500 m, laius 35 m.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

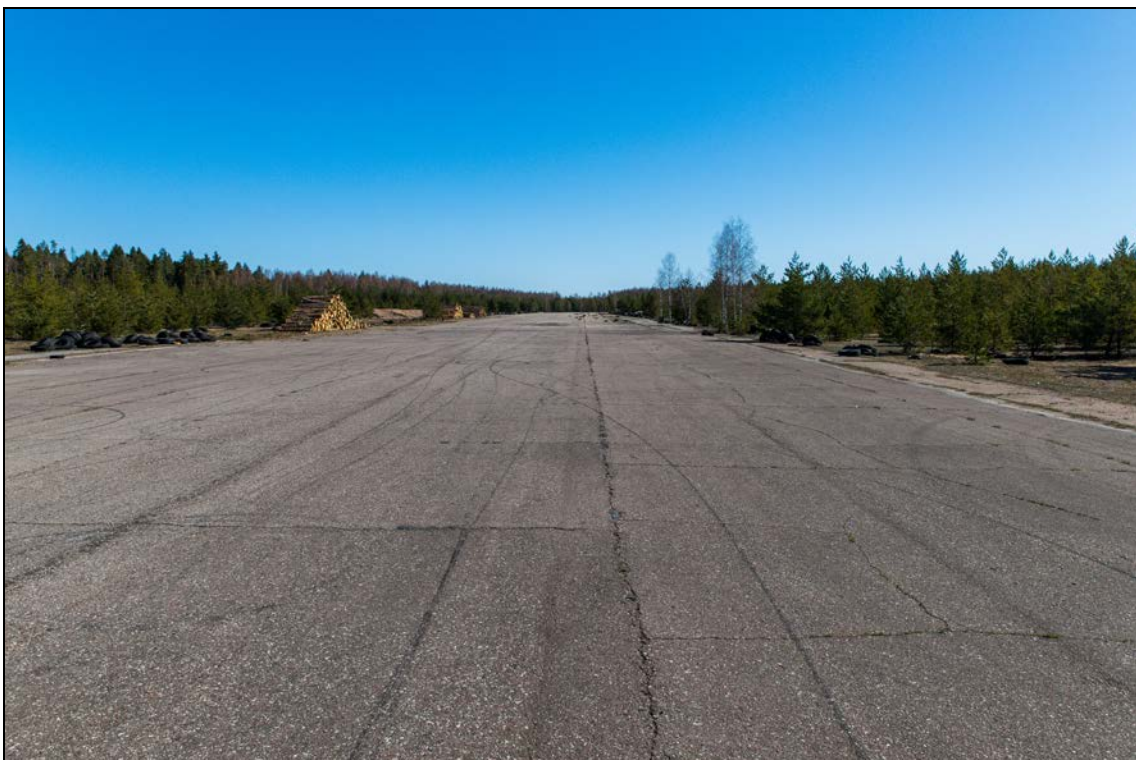

Foto 2 (804). Rutja lennuväli. Stardirada [1]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 3 (602). Rutja lennuväli. Ruleerimisraja [2] pikkus on 2500 m, laius 7-8 m
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 4 (750). Rutja lennuväli. Ruleerimisrada [2]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 5 (588). Rutja lennuväli. Kütuseladu [5] on lammutatud 2014. aasta kevadel
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 6 (592). Rutja lennuväli. Kütuselao [5] mahutid on maast välja kaevatud ja ootavad vanametalliks lõikamist.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 7 (600). Rutja lennuväli. Lammutatud hoone [6] asub umbes 300 meetrit lennuraja lõpust linnaku poole.

Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 8 (760). Rutja lennuväli. Angaar [8] ruleerimisraja ääres

Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 9 (765). Rutja lennuväli. Angaari [8] pikkus 24 m, laius 5,5 m, kõrgus 3 m.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 10 (762). Rutja lennuväli. Angaar [8]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 11 (775). Rutja lennuväli. Aggaari [8] ventilatsioonikorsten.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 12 (780). Rutja lennuväli. Angaar [9].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 13 (781). Rutja lennuväli. Angaari [9] fassaad on purustatud lõhkelaenguga.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 14 (784). Rutja lennuväli. Angaar [9].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 15 (789). Rutja lennuväli. Angaari [9]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 16 (793). Rutja lennuväli. Angaaride [8] ja [9] ees on betoonlats suurusega u 25x40 meetrit, vaade angaari [9] katuselt.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 17 (690). Rutja lennuväli. Hoone [10], paremal paistab peldik [16].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 18 (684). Rutja lennuväli. Hoone [10]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 19 (695). Rutja lennuväli. Hoone [10].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 20 (691). Rutja lennuväli. Hoone [10].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 21 (697). Rutja lennuväli. Hoone [10] keskmine osa on kõrgem.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 22 (706). Rutja lennuväli. Hoone [10].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 23 (615). Rutja lennuväli. Hoone [11] - ühe katuse all kasarm, katlamaja, garaaž.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 24 (741). Rutja lennuväli. Hoone [11]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 25 (633). Rutja lennuväli. Hoone [11]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 26 (734). Rutja lennuväli. Hoone [11]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 27 (636). Rutja lennuväli. Hoone [11]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

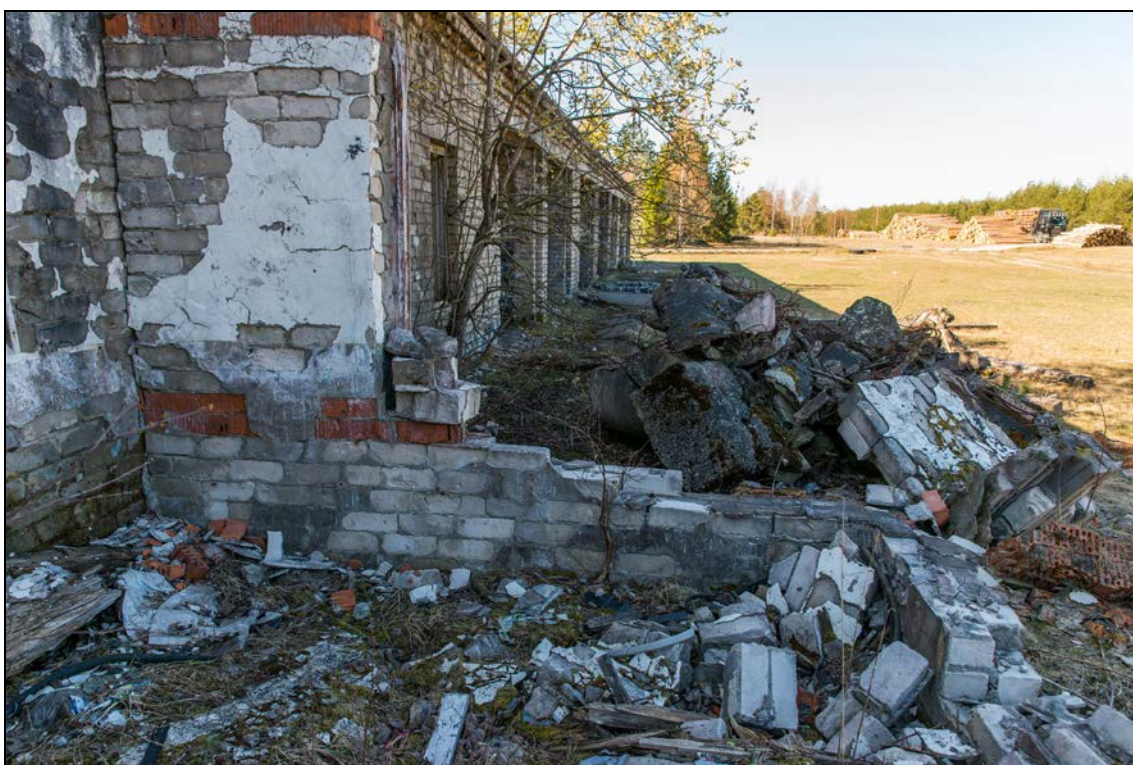

Foto 28 (731). Rutja lennuväli. Hoone [11]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

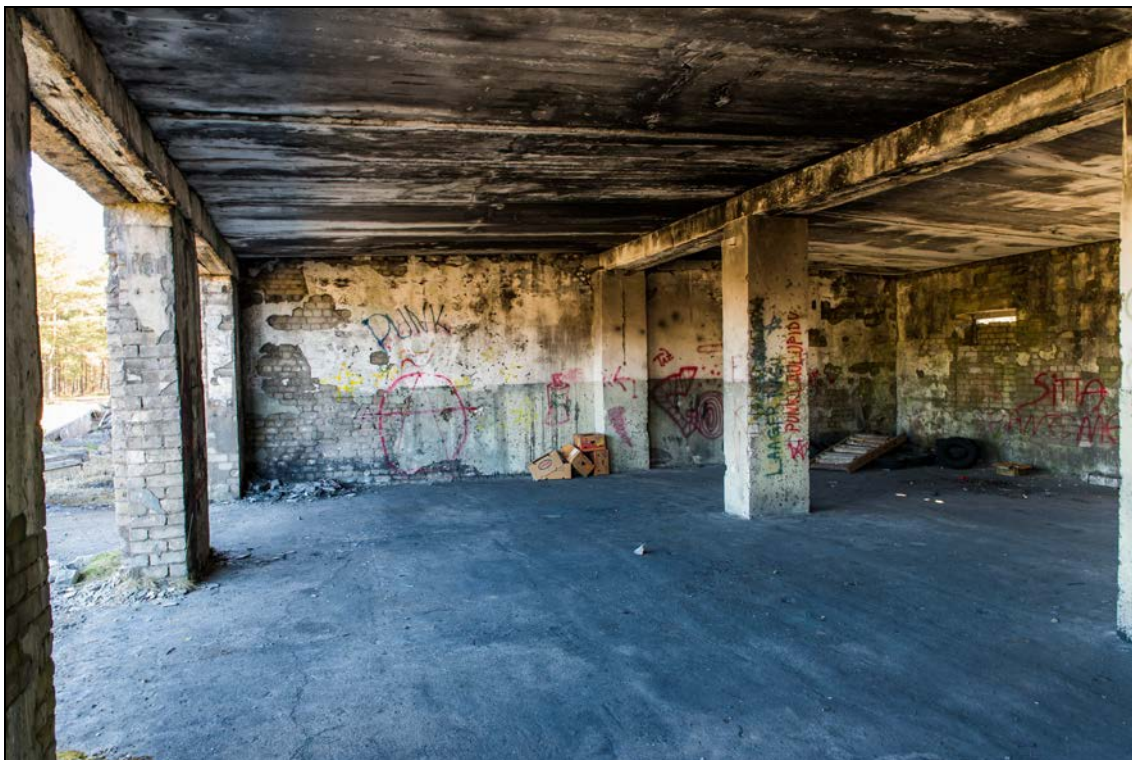

Foto 29 (642). Rutja lennuväli. Hoone [11].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 30 (740). Rutja lennuväli. Hoone [11].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 31 (644). Rutja lennuväli. Hoone [12].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 32 (662). Rutja lennuväli. Hoone [12, paremal paistab hoone [13].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 33 (652). Rutja lennuväli. Hoone [12].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 34 (653). Rutja lennuväli. Hoone [12].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 35 (661). Rutja lennuväli. Hoone [13], vasakul paistab hoone [14].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 36 (663). Rutja lennuväli. Hoone [13].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 37 (671). Rutja lennuväli. Hoone [13]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 38 (674). Rutja lennuväli. Hoone [13]. Akende ees säilinud puidust luugid tunduvad olevat originaalsed.
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 39 (679). Rutja lennuväli. Hoone [13].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 40 (680). Rutja lennuväli. Hoone [13].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 41 (685). Rutja lennuväli. Hoone [14], taga paistab hoone [11].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 42 (719). Rutja lennuväli. Hoone [14].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 43 (725). Rutja lennuväli. Hoone [14]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 44 (726). Rutja lennuväli. Hoone [14]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 45 (623). Rutja lennuväli. Hoone [15]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 46 (630). Rutja lennuväli. Hoone [15]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 47 (624). Rutja lennuväli. Hoone [15]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 48 (708). Rutja lennuväli. Peldik [16].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 49 (713). Rutja lennuväli. Peldik [16].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 50 (711). Rutja lennuväli. Peldik [16].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 51 (742). Rutja lennuväli. Betoonist alus [17]
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

Foto 52 (743). Rutja lennuväli. Betoonist alus [17].
Foto Mart Mõniste 24.04.2014.

4. Täiendav info

NSV Liidu ja Venemaa relvajõud Eestis 20. sajandi lõpukümnendel.

Esimene osa: ülevaade Eestis asunud NSV Liidu ja Venemaa relvajõududest (v.a. merevägi). Koostaja Jüri Pärn 2007

3.1.2. Hävituslennuvägi¹

14. õhukaitsediviisi hävituslennuväe koosseisus oli (1989–92) 3 lennuväepolku, 3 teenindavat üksikpataljoni ning 1 üksik kopterieskadrill.

1.01.1991 oli 14. õhukaitsediviisil:

4 lennuvälja (Haapsalu, Pärnu, Tapa, Rutja);

104 lennukit MiG-23M, -23MLD ja -23UB²;

10 kopterit Mi-24P (24p);

6646 lennukiraketti (neist 2242 juhitud ning 4404 mittejuhitavat);

166 569 lennukipadrunit³ (pardakuulipildujaile ja -kahureile);

713 tonni lennuväe inseneriteenistuse varustust.

Diviisile kuulus ka kirde–edela-suunaline 2500x40 m betoonkattega põhirajaga ja 2500x60 m tihendatud pinnasrajaga (varurajaga) hajutuslennuväli⁴ (varulennuväli) Rutja lähedal Lääne-Virumaal. Lennuväljalinnaku kutsung oli „Zratšok“. Seal ei paiknenud alaliselt eraldi väeosa (nn varulennuvälja komandantuuri), nagu see oli tavaks õhujõudude (nt Kuusiku, Valga, Võhma) ja merelennuväe (Obriku, Nurmsi, hiljem ka Ämari) varulennuväljade puhul, vaid selle teenindusüksus kuulus rooduna s/o 65267 koosseisu (varulennuväljarood⁵). Paarkümmend sõdurit ja üks ohvitser olivat seal aga pidevalt kohapeal olnud. Tapa lennuvälja remondi ajal toimusid polgu lennud Rutja lennuväljalt. Lennuvälja maaeraldus tehti Rakvere RSN TK otsusega nr 70 09.04.81, põhiterritooriumi suurus oli 217,15 ha, mille sisse jäid ka lähemate suunamajakate hooned. Lisaks olid kaugemad suunamajakad u 2 km kaugusel lähematest (u 4 km lennuraja ottest), idapoolne üsna mere kaldal ja läänepoolne Karula külas (diviisjoni sissesõidutee vastas, u 100 m kaugusel maanteest).

¹ (истребительная авиация, ИА)

² dokumentides kirjutati tüübitähised enamasti väiketähtedena (МиГ-23млд, МиГ-23уб)

³ ehk lennuväepadrunit (авиационные патроны)

⁴ (аэродром рассредоточения)

⁵ (рота запасного аэродрома, РЗА)